

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 12. oktober 2020

Sag BS-59253/2019-HJR
(2. afdeling)

TDC A/S
(advokat René Offersen)

mod

Hedensted Kommune
(advokat Jacob Fenger)

Biintervenient til støtte for TDC A/S:
Teleindustrien
(advokat Allan Lund Christensen)

Biintervenient til støtte for Hedensted Kommune:
Kommunernes Landsforening
(advokat Jacob Fenger)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Horsens den 15. januar 2018 (BS-398/2017-HRS) og af Vestre Landsrets 1. afdeling den 3. oktober 2019 (BS-2733/2018-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Jon Stokholm, Vibeke Rønne, Lars Hjortnæs og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

Appellanten, TDC A/S, har nedlagt påstand om stadfæstelse af byrettens dom.

Indstævnte, Hedensted Kommune, har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Supplerende sagsfremstilling

Som anført i landsrettens dom har der været foretaget syn og skøn. I skønsmandens erklæring af 6. november 2018 hedder det bl.a.:

"Spørgsmål 1:

Den sagkyndige bedes beskrive funktionen af grøfterenseren ... og nærmere redegøre for, hvorledes grøfterenseren betjenes med henblik på oprensning af en grøft som i nærværende sag.

Svar på spørgsmål 1:

En hydraulisk drevet Grøfterenser monteres på en Klippearm for at kunne nå ned i Grøften. Klippearmen er forsynet med hydraulisk påkørselssikring der sikre at udstyret ikke kan overbelastes. Klippearmen bøjer automatisk tilbage hvis modstanden i fremkørselsretningen er for stor, Grøfterenseren skal fjerne for meget materiale fra Grøften.

Spørgsmål 2:

Den sagkyndige bedes oplyse grøfterenserenens maksimale "arbejdsdybde".

Svar på spørgsmål 2:

En Grøfterenser har en Max. Arbejdsdybde på 100 mm.

Spørgsmål 3:

Den sagkyndige bedes oplyse, om grøfterenseren ... kan grave sig ind i siden af grøften eller under arbejdet slå et "sving" og i givet fald redegøre herfor.

Svar på spørgsmål 3:

En Grøfterenser kan maksimalt grave sig 80 mm ind i siden på en grøft. Siden på grøften består mest af jord som giver klippearmen stor modstand, klippearmen vil svinge tilbage.

Grøfterenseren kan ikke slå et sving da den er fast monteret på klippearmen."

I skønsmandens supplerende erklæring af 11. januar 2019 hedder det bl.a.:

"Spørgsmål SS 1:

I forlængelse af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 bedes skønsmanden nærmere redegøre for, at grøfterenseren har en max arbejdsdybde på 100 mm ...

- a. Grøfterenseren har et roterende hjul med en diameter på 600 mm, på dette hjul er der monteret 6 stk. knive der friskærer og transporterer materialet op af grøften.

Modstanden fra jorden i grøften vil stoppe rotationen af grøfterenseren hjulet hvis der arbejdes mere end 100 mm i grøften.

Bag grøftehjulet er der monteret en Glidesko som sikre et anlæg ned mod den rensede grøft. Denne glidesko aflaster chaufføren og sikre en ensartet arbejdsdybde.

Klippearmen hvorpå grøfterenseren er monteret er ikke beregnet til at trykke/grave ned. Den er beregnet til at holde et værktøj så som Slagleklipper/Græsklipper, Ukrudtsbørste eller Grøfterenser flydende over det emne der arbejdes på, hvis trykket bliver for stort fra neden eller forfra svinger klippearmen tilbage via den hydrauliske påkørselssikring.

Årsagen til at den maksimale arbejdsdybde er 100 mm og ikke mindre end 100 mm.

- b. De hydrauliske kræfter der driver grøfterenseren hjulet samt klippearmen der holder grøfterenseren klare ikke mere end 100 mm arbejdsdybde. Hvis chaufføren løfter klippearmen kan arbejdsdybden blive mindre end 100 mm, Chaufføren vælger at løfte klippearmen hvis modstanden bliver for stor, klippearmen svinger tilbage.

Om den maksimale arbejdsdybde varierer alt efter bundforholdene.

- c. Grøfterenseren er konstrueret til af fjerne Blade, Græsafklip samt andre bløde materialer op af grøften. Når dette er fjernet efterlader den en grøft der er fast i bunden hvor vandet kan løbe frit.

En nærmere beskrivelse af den oplyste hydrauliske påkørselssikring, herunder om den pågældende modstand i fremkørselsretningen er fastsat til en nærmere værdi.

Endvidere bedes skønsmanden bekræfte, at skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 vedrører den pågældende konkrete grøfterenser, idet skønsmanden har anført i sin besvarelse "en grøfterenser".

Svar på spørgsmål SS 1:

Hvis redskabet rammer en forhindring og de derved opståede kraftpåvirkninger overstiger hydraulik cylinderens holdekræfter, svinger klippearmen tilbage. Når forhindringen er passeret, svinger klippearmen automatisk tilbage i arbejdspositionen."

I skønsmandens supplerende erklæring af 12. juni 2019 hedder det bl.a.:

"Spørgsmål SS 3:

Ved besvarelsen af spørgsmål SS 1 har skønsmanden under litra A anført, at grøfterenseren har et roterende hjul med en diameter på 600 mm, på dette hjul er der monteret 6 stk. knive, der friskærer og transporterer materialet op ad grøften.

Det fremgår ... at der de facto er blevet anvendt en grøfterenser model F50, hvoraf det fremgår, at denne type grøfterenser har en rotordiameter på 500 mm, og at der på rotorskiven er monteret 4 stk. knive.

Skønsmanden bedes oplyse, om grøfterenseren model F50 har samme arbejdsdybde som en grøfterenser med en diameter på 600 mm med påmonteret 6 stk. knive.

I den forbindelse bedes skønsmanden endvidere oplyse, om det har betydning for arbejdsdybden og grøfterenserenes egnethed til at forårsage skade på eventuelle kabler og ledninger beliggende i grøften/arbejdsområdet, at skærenes design og udformning på den grøfterenser, der fremgår af fotos vedlagt den supplerende skønserklæring, afviger fra skærene på grøfterensermodellen F50 ...

Svar på spørgsmål SS 3:

Den anvendte Grøfterenser F50 med en rotordiameter på 500 mm arbejder på samme måde som den Grøfterenser skønsmanden omtaler med en rotordiameter på 600 mm.

...

Nej det har ikke betydning for arbejdsdybden og eventuelle skader på kabler samt ledninger, de to modeller Grøfterenser arbejder på samme måde.

Spørgsmål SS 4:

I skønsmandens besvarelse af spørgsmål 3 har skønsmanden anført, at "en grøfterenser kan maksimalt grave sig 80 mm ind i siden på en grøft.

Siden på grøften består mest af jord, som giver klippearmen stor modstand, klippearmen vil svinge tilbage. Grøfterenseren kan ikke slå et sving, da den er fastmonteret på klippearmen”.

Skønsmanden bedes nærmere redegøre for, hvordan grøfterenser model F50 ... maksimalt kan grave sig 80 mm ind i siden på en grøft, herunder betydningen af at skærene på grøfterenseren ... er afskærmet.

Svar på spørgsmål SS 4:

På vedhæftet billede ... ses et af de fire monterede skær. Dette og de andre tre skær stikker ca. 50 mm under rotorskiven. Her er det så at bl.a. Glideskoen forhindre skæret at arbejde dybere end 80 mm, samt at belastningen på Armklipperen bliver for stor og denne svinger tilbage.

Afskærmningen sikre at det friskåret materiale transporteres op af grøften.”

Retsgrundlag

Bestemmelserne i §§ 1, 8 og 9, stk. 1 og 2, i lov om registrering af ledningsejere havde på tidspunktet for skaden i marts 2016 følgende ordlyd (lovbekendtgørelse nr. 578 af 6. juni 2011):

”§ 1. Loven har til formål gennem etablering af et ledningsejerregister at reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium med henblik på at

- 1) lette entreprenørers og andres undersøgelser forud for gravearbejder i jorden eller i havbunden inden for det danske søterritorium,
- 2) reducere de samlede omkostninger som følge af skader og
- 3) bidrage til en forbedret forsyningsikkerhed.

...

§ 8. Enhver af loven omfattet ledningsejer, som modtager forespørgsel om ledningsoplysninger, skal snarest muligt og senest 5 hverdage, efter at forespørgslen er modtaget, fremsende de nødvendige ledningsoplysninger til forespørgeren eller indgå aftale med denne om påvisning på stedet...

...

§ 9. Enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, skal indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer

ledninger i graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om fritagelse for forespørgselspligten i henhold til stk. 1."

Bestemmelserne i §§ 1, 8 og 9, stk. 1, blev oprindeligt indført ved lov nr. 119 af 24. februar 2004 om registrering af ledningsejere, der navnlig omfattede ledninger beliggende helt eller delvist i offentligt vejareal eller arealer udlagt til privat fællesvej. I lovforslagets almindelige bemærkninger hedder det om ordningens baggrund og formål bl.a. (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, lovforslag nr. L 52, s. 1712):

"Lovforslaget har til formål at reducere antallet af skader på nedgravede ledninger som følge af gravearbejder samt at lette administrationen for entreprenører og andre, der skal identificere ledninger i jorden, inden et gravearbejde påbegyndes.

For at opnå dette mål foreslås det, at der oprettes et landsdækkende register med oplysning om, hvem der ejer nedgravede ledninger i jorden, og hvorfra nærmere oplysning om disse ledninger kan hentes.

Når registret er oprettet, vil en entreprenør eller bygherre, som skal forberede et gravearbejde, ved en enkelt forespørgsel i registret kunne få oplyst, hvem der eventuelt har ledninger på gravstedet. Forespørgeren vil desuden få oplyst, hvordan man kontakter de pågældende ledningsejere for at få nærmere information om de enkelte ledninger.

Ledningsejere skal som udgangspunkt kun indberette oplysninger til registret i forbindelse med registrets etablering. Derefter vil enhver entreprenør, som forespørger registret, forud for et gravearbejde kunne rekvirere nærmere oplysninger om hvilke ledningsejere, der kan kontaktes.

Entreprenøren skal derefter tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de indhentede oplysninger."

I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen i § 9 hedder det bl.a. (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, lovforslag nr. L 52, s. 1723 f.):

"I stk. 1 fastlægges den lovpligtige forespørgselspligt, således at enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder i offentlig vejareal eller på

et areal, som er udlagt til privat fællesvej, er forpligtet til at foretage en forespørgsel i ledningsejerregistret inden gravearbejdet påbegyndes. Forespørgselspligten gælder således både private og offentlige bygherrer eller entreprenører, der på vegne af bygherren udfører gravearbejder.

Det vejareal, som der forespørges på, omfatter det samlede, faktiske vej-anlæg hhv. vejudlæg for offentlige veje og private fællesveje, uanset om disse er matrikulært udskilt.

Forespørgselspligten gælder for entreprenører o.a., der skal grave i vej, idet langt størstedelen af alle nedgravede forsyningsledninger ligger i vej. Dermed sikrer reglen, at der forespørges der, hvor der er størst behov for at kende ledningsføringen i jorden.

Ledningsejerne har dog pligt til at give oplysning om deres ledninger, uanset hvor de ligger, således at entreprenøren også har mulighed for også at søge ledningsejere, som ejer ledninger på private grundarealer. Begrebet gravearbejde omfatter alle fysiske arbejder, som kan beskadige nedgravede ledninger, herunder også skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd.

Det afhænger af en samlet vurdering, om en person er selvstændig erhvervsdrivende, men udføres et gravearbejde mod betaling, således at det foretages på personens egen regning og risiko, er der en formodning for, at den, der graver, er erhvervsdrivende.

Såfremt en person i skatteretlig forstand anses for selvstændig erhvervsdrivende, vil denne normalt være omfattet af loven.

Personer, der udfører hobby- eller fritidsbetonet gravning, er dog ikke omfattet af loven, ligesom landmænd, der udfører markarbejde og personer, der udfører f.eks. havearbejder og selvbyggerarbejde, heller ikke vil være omfattet af loven.

De nævnte personer vil dog kunne ifalde et erstatningsansvar efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler.

Der er efter bestemmelsen ikke forespørgselspligt for gravearbejder eller anden jordbehandling på privat grund, herunder på stiarealer eller på interne veje, som ikke er omfattet af lov om offentlige veje eller lov om private fællesveje.

Det betyder, at eksempelvis havearbejde eller bygge- og anlægsarbejder på privat grund eller grøftegravning på et landbrugsareal ikke udløser pligt til at forespørge i registret, selv om det formentlig i en række situationer ville være nyttigt. Ønsker en entreprenør alligevel at indhente ledningsejeroplysninger for sådanne arealer, vil denne dog for en kunne forespørge på registret.

Efter forespørgslen skal den pågældende entreprenør tilrettelægge gravearbejdet under hensyntagen til de indhentede oplysninger. Normalt vil dette medføre, at entreprenøren kontakter de pågældende ledningsejere direkte og modtager mere detaljerede oplysninger om de eventuelle ledningers beliggenhed, som omtalt under bemærkningerne til § 8.

Der er ikke med forespørgselspligten tilsigtet en skærpelse af den almindelige erstatningsretlige retspraksis, som gælder for de professionelle entreprenørers udførelse af gravearbejder i jorden.

Bestemmelsen om forespørgselspligt vil dog kunne indgå som ét blandt flere elementer i sagen, som får indvirkning på bedømmelsen af ansvarsspørgsmålet i graveskadesager, såfremt en erhvervsmæssig entreprenør ikke har opfyldt sin forespørgselspligt."

Bestemmelsen i lovens § 9, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 1274 af 16. december 2009 om ændring af lov om ledningsejere, der bl.a. indebar en udvidelse af lovens generelle dækningsområde. I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen hedder det bl.a. (Folketingstidende 2009-10, tillæg A, Lovforslag nr. L 12, s. 7):

"I § 9 foreslås som et nyt stykke 2 indsat en bestemmelse, hvorefter ministeren får hjemmel til at fastsætte undtagelser for forespørgselspligten. Bestemmelsen vil blive anvendt til at fastsætte bestemmelser om undtagelse af almindelig jordbearbejdning og overfladiske gravearbejder foretaget af erhvervsmæssige aktører på landbrug, i private haver og lignende, herunder i forbindelse med pløjning, anlæg af terrasser, bede, mv. Grubning og anden dybere gravning og jordbearbejdning vil ikke blive omfattet af undtagelsesbestemmelserne."

Med hjemmel i bl.a. lovens § 9, stk. 2, var på tidspunktet for skaden udstedt bekendtgørelse nr. 1011 af 25. oktober 2012 om registrering af ledningsejere. Bekendtgørelsens § 12, stk. 1 og 2, havde følgende ordlyd:

"§ 12. Enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, det vil sige fysiske arbejder, som kan beskadige ledninger nedgravet i jord eller ledninger nedgravet i eller anbragt på havbunden, herunder skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning

af rør, pæle, pløkker eller spyd, skal efter lov om registrering af ledningsejere, § 9, stk. 1, indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Undtaget fra at forespørge i ledningsejerregistret er enhver graveaktør, der udfører gravearbejde:

- 1) på arealer uden for veje, der ejes af graveaktøren selv, når graveaktøren har kendskab til ledningers placering på arealet, eller
- 2) på arealer udenfor offentligt vejareal eller arealer udlagt til privat fællesvej, når der ikke graves dybere end 40 cm under terræn."

Anbringender

TDC har anført navnlig, at det af forarbejderne til § 9, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere fremgår, at udtrykket "gravearbejder" omfatter alle fysiske arbejder, som kan beskadige nedgravede ledninger. Ved lovændringen i 2009 blev økonomi- og erhvervsministeren i lovens § 9, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om fritagelse fra forespørgselspligten, og bemyndigelsen tager efter sine forarbejder bl.a. sigte på almindelig jordbearbejdning og overfladiske gravearbejder foretaget af erhvervsmæssige aktører i landbrug, i private haver og lignende. Det viser, at også almindelig jordbearbejdning og overfladisk gravearbejde er gravearbejde i lovens forstand.

Efter skønsmandens erklæring må det lægges til grund, at grøfterenseren kunne bevæge sig 10 cm ned i grøftens bund og 8 cm ind i dens side og tage noget af grøften med hver gang. Skønsmanden har for landsretten forklaret, at grøfterenseren over tid kan ændre grøftens profil, og det kan heraf udledes, at arbejdet med grøfterenseren indebærer konkret risiko for beskadigelse af nedgravede ledninger. Når den foreliggende skade først skete i 2016, må det antagelig skyldes, at grøfterensningen de foregående år løbende har fjernet mere og mere af jorddækket omkring telekablet.

Hvis kommunen havde iagttaget sin forespørgselspligt, må det formodes, at grøfteoprensningen var blevet tilrettelagt således, at skaden ikke var sket. TDC kunne f.eks. have sendt kommunen et ledningskort, og der kunne være indgået aftale om påvisning på stedet, herunder med anvendelse af en kabelsøger.

Hedensted Kommune har anført navnlig, at de graveaktører, der omtales i lov om registrering af ledningsejere, er kendetegnet ved at udføre gravearbejde i ordets egentlige forstand, dvs. som led i en opgave, der indebærer forudgående planlægning og ofte projektering, således at det er naturligt og relevant at forespørge i registret. Der vil typisk være tale om entreprenører og bygherrer. Disse

graveaktører adskiller sig væsentligt fra kommuner, der vedligeholder vejgrøfter mv. Hvis kommunen skal gå frem efter lov om registrering af ledningsejere, vil det indebære merarbejde og merudgifter af meget betydeligt omfang. Det må også tages i betragtning, at udtryk som "gravearbejde" eller lignende går igen i anden lovgivning, f.eks. vejloven.

Kommunens brug af grøfterenseren var ikke et gravearbejde i lovens forstand. Grøfterenseren har ikke til formål at grave, og det må tillægges betydning, at forespørgselspligten ved arbejde på arealer uden for offentligt vejareal eller arealer udlagt til privat fællesvej efter ledningsejerbekendtgørelsens § 12, stk. 2, ikke omfatter gravearbejde med en dybde på mindre end 40 cm.

Et opslag i registret ville ikke have forhindret den indtrufne skade. Det kortmateriale, som kommunen ville have modtaget fra TDC, er ikke målfast, og opslag ville alene have vist, at der var ledninger i området, således at kommunen havde været forpligtet til at tage hensyn til dette. Kommunen ville have været berettiget til at antage, at kablet lå så dybt, at grøfterensningen ikke indebar risiko for beskadigelse. Det kan derfor ikke tilregnes kommunen som culpøst, at kablet, der befandt sig i de øverste 10 cm af grøften, ikke i forbindelse med tilrettelæggelsen af arbejdet blev opdaget.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

I forbindelse med Hedensted Kommunes oprensning af en vejgrøft i marts 2016 blev et telekabel, som tilhørte TDC A/S, beskadiget. Skaden skete ved, at kommunens grøfterenser skar kablet over.

Sagen angår, om Hedensted Kommune er erstatningsansvarlig for skaden. Det er i den forbindelse et hovedspørgsmål, om kommunen efter § 9, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere skulle have indhentet oplysninger fra ledningsejerregistret, inden grøfteoprensningen blev udført. Dette beror navnlig på, om oprensningen indebar gravearbejder i bestemmelsens forstand.

Pligt til forespørgsel i ledningsejerregistret

Tre dommere – Marianne Højgaard Pedersen, Jon Stokholm og Vibeke Rønne – udtaler:

Efter lov om registrering af ledningsejere er der pligt for enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, til at indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet.

Pligten omfatter efter ordlyden af § 9, stk. 1, således enhver, der erhvervsmæssigt udfører "gravearbejder". I forarbejderne til § 9 (Folketingstidende 2003-04,

tillæg A, lovforslag nr. L 52, s. 1723) er det anført, at begrebet gravearbejde omfatter alle fysiske arbejder, som kan beskadige nedgravede ledninger, herunder også skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd.

I forbindelse med udvidelse af dækningsområdet for lov om registrering af ledningsejere (Folketingstidende 2009-10, tillæg A, lovforslag nr. L 12, s. 7) til at omfatte ledninger nedgravet inden for det danske territorium indførtes i § 9, stk. 2, hjemmel til at undtage visse erhvervsmæssige gravearbejder fra pligten til at indhente oplysninger fra ledningsejerregistret. Det fremgår af forarbejderne til denne bestemmelse, at den vil blive anvendt til at undtage almindelig jordbearbejdning og overfladiske gravearbejder foretaget af erhvervsmæssige aktører inden for landbrug, i private haver og lignende. Som eksempler på arbejder, der vil blive undtaget, nævnes pløjning, anlæg af terrasser, bede m.v.

Det er efter vores opfattelse nærliggende ud fra en naturlig sproglig forståelse af ordet "gravearbejder", at udtrykket ikke omfatter overfladiske jordarbejder, og de eksempler på gravearbejder, der er nævnt i lovens forarbejder, vedrører heller ikke sådanne arbejder.

Som anført af landsretten og skønsmanden er den grøfterenser, som kommunen anvendte, velegnet til at fjerne blade, græsafklip og andre bløde materialer (humus) fra grøften, så vandet kan løbe frit. Grøfterenseren er ikke beregnet til at grave. Maskinens maksimale arbejdsdybde er 10 cm, og den kan maksimalt grave sig 8 cm ind i siden på en grøft.

På den baggrund er vi enige med landsretten i, at kommunens arbejde med oprensningen af grøften ikke indebar gravearbejder omfattet af loven.

Vi er endvidere enige i, at kommunen ikke har handlet ansvarspådragende, og stemmer derfor for at stadfæste landsrettens dom.

Dommerne Lars Hjortnæs og Jørgen Steen Sørensen udtaler:

Som anført af flertallet skal enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, efter § 9, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet. Oplysningerne skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og arbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.

Formålet med ledningsejerlovens registreringsordning og forespørgselspligt er at forebygge graveskader på nedgravede kabler mv. og de deraf følgende betydelige udgifter og ulemper for ledningsejerne, dem, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejde, og forbrugerne.

Det fremgår – som også anført af flertallet – af forarbejderne til lovens § 9, stk. 1, og af § 12, stk. 1, 1. pkt., i den dagældende tilhørende bekendtgørelse om registrering af ledningsejere, at der ved "gravearbejder" skal forstås alle fysiske arbejder, som kan beskadige nedgravede ledninger, herunder skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd.

Ved en ændring i 2009 blev lovens anvendelsesområde udvidet, og der blev samtidig i lovens § 9, stk. 2, indført en bemyndigelse til at undtage visse former for gravearbejde fra forespørgselspligten. Det fremgår af forarbejderne til denne bestemmelse, at almindelig jordbearbejdning og overfladisk gravearbejde i landbrug og private haver og lignende ville blive undtaget. Også almindelig jordbearbejdning og overfladisk gravearbejde er således "gravearbejde" i lovens forstand og dermed omfattet af forespørgselsordningen, medmindre det pågældende arbejde er undtaget i medfør af reglen i § 9, stk. 2.

Den grøfterenser, som forvoldte skaden på TDCs kabel, er nærmere beskrevet i skønsmandens erklæringer. Det må efter disse erklæringer og skønsmandens forklaring for landsretten lægges til grund, at grøfterenseren har en arbejdsdybde på op til 10 cm, og at den kan grave sig op til 8 cm ind i siden på grøften, hver gang den bruges, og herved ændre grøftens profil. Det fremgår af Ole Klidbo Madsens og Jan Kjærskov Pedersens forklaringer for byretten og landsretten, at kommunens vejgrøfter typisk oprensnes på denne måde hvert andet år. Det må således lægges til grund, at kommunens arbejde med den pågældende grøfterenser – i hvert fald med tiden – kunne beskadige det nedgravede kabel, således som det også skete.

Vi finder herefter, at oprensningen i marts 2016 må anses for gravearbejde efter § 9, stk. 1, i lov om registrering af ledningsejere, og at forespørgselspligten derfor fandt anvendelse. Vi har ikke herved taget stilling til betydningen af lignende udtryk i anden lovgivning.

Vi finder endvidere, at kommunen under de foreliggende omstændigheder er erstatningsansvarlig for den skade på kablet, som man har forvoldt, hvorved bemærkes, at vi ikke finder det godtgjort, at skaden ville være sket, uanset om kommunen havde rettet henvendelse til TDC som foreskrevet og tilrettelagt og udført arbejdet under hensyntagen til TDCs reaktion.

Vi stemmer derfor for at tage TDCs påstand, hvis opgørelse ikke er bestridt, til følge.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal TDC A/S betale 35.000 kr. til Hedensted Kommune.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.